

Ese de d'óve ori in septémána:
Joi-a si Dominéc'a.

Pretiulu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
" patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se adreseze de dreptulu: Redactiunei „Lumina“ in Aradu, cancelari'a episcopésca.
Pentru publicatiunile de trei ori, ce contieniu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) taca'e e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. óra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiulu publicatiunilor se se anticipe

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Invitare de prenumeratiune la

„LUMIN'A.“

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Cu prim'a Ianuariu 1874 „Lumin'a“ intra in alu treile anu alu esistintiei sale.

Pretiulu de prenumeratiune remane si mai departe:

Pentru Austro-Ungari'a 6 fl. v. a. pe anu, ér pe diumetate de anu 3 fl. v. a.

Pentru Romani'a 9 fl. v. a. pe anu, si 4 fl. 50 cr. v. a. pe diumetate de anu.

Rugamu pre d. d. prenumeranti a grabi cu renoirea abonamentului, ca se ne potemu orientá in privinti'a tiparirii esemplarielor; ér pre. cei in restantia cu pretiulu ii rugamu a-si depurá detori'a.

Speramu cà d.d. protopopi, d.d. inspectori si alti barbati inteliginti nu vor fi mai pucinu interesati de „Lumina“, ci vor binevoi a luá asuprale si asta data sarcin'a de colectanti ai prenumeratiuniloru.

„Lumin'a“ va aparé ca pana aci cu punctualitatea cea mai mare; ér in privinti'a cuprinsului, *partea instructiva va dá publicului unu materialu mai estinsu.*

Cu esemplare complete dispunemu dela primulu numeru din anulu acest'a.

Aradu, 18. Decembre 1873.

Redactiunea „Luminei“.

Casatori'a bisericésca facia de cea civila.

Mai in tóte diarele aparú diferite pareri in privinti'a casatoriei civile, si potemu dice cà nici in o iota nu convinu la olalta ci adeseori i-si contradicu siesi.

Casatori'a bisericésca e legatur'a facuta in biserica intre doue persóne de genu diferitu, pe durat'a vietii lorú, conformu legiloru dumnedieesci si celoru bisericesci. Pana candu casatori'a civila sè efeptuesce numai in antea bouegmeterului, séu in antea unui altu oficiantu mirénu imputeritu ad hoc de potestatea civila.

Casatori'a, séu mai bine disu conceptulu ei, se hotarése in moduri diferite, asia d.e. rationalistii, naturalistii, physioeratii nu privescu casatori'a de actu religiosu, ci ei in esenti'a casatoriei nemicu altu ceva nu afla, de câtu puraminte impreunarea trupésca spre potolirea pofteloru sensuali.

Casatori'a bisericésca inse dupa conceptu si principiele crestinatatii e binecuventarea lui Dumnedieu si a Mantuitorului. Crestinii pentru aceea finescu actulu casatoriei in biserica cu o ceremonie serbatorésca, càci sunt petrúsi de adevéru acél'a; cumca numai din casa-

tori'a bisericésca se nascu popóre crestinesci, inspirate de darurile Dumnedieesci. — Se hotarimu inse casatori'a si din punctu de vedere alu filosofiei, si ne vomu convinge mai multu de pregnantulu adevéru de mai nainte.

Sè vedemu dar ce e casatori'a din punctu de vedere alu filosofiei? E impreunarea a loru doue persóne de genu diferitu, in urmarea carei'a socii duecu o viétia comuna, basata pre amorea recipróca, carea trebuie sè fia libera de tóte patimele, invingandu-si atátu unulu câtu si altulu slabitiunile sale. Simtiurile sunt numai modurile impreunarii; adevérat'a impreunare inse e consolidarea spiriteloru si a inimeloru, ce fora indoiala e esenti'a casatoriei.

Vedemu dar cà casatori'a e impreunarea sufletésca si trupésca, consolidanduse ambele impreunari prin convietuirea in bun'a contielegere.

Amórea adevérata cresce numai si numai in credinti'a adevérata a religiei, numai densa póte strabate la inimele crude a ómeniloru, si numai religi'a nobilitéz'a aceea ce este duru si nenobilu, prin urmare numai ea póte se ne fia conducatori'a la totu ce e bunu si folositoriu. E fórté necesariu dara, ca religi'a se sí influentieze la nobilitarea inimeloru omenesci, ca asia avendu ei mai mare iubire càtra Dumnedieu usioru se póta predomni desiertatiunile si placerile lumesci.

Urméza de aici, cà numai casatori'a bisericésca conforma legiloru bisericesci, garantéza casatoriloru contielegere si armonia buna, prin urmare si societatea numai din casatori'a acést'a póte acceptá membri folositori. In asia impregiurari, si mai vertosu atunci candu se aducu legi facia de casatoria, statulu nu póte avé alta chiamare, decátu, se protéga proiectele acele, ce sunt mai multie-mitórie si mai salutarie casatoriei.

Casatori'a altcum fiindu taina, negresitu trebuie se-versita amesuratu principiiloru bisericesci, pe cari puterile civile cumulative nici cu o iota nu le póte stramutá, cu multu mai pucinu nimici fora scaderea lorú. — Biserica dara conformu legiloru ei, a caroru basa e moral'a, este chiamata in loculu primu de a seversi actulu casatoriei. — Casatori'a onorati lectori, e unu ce organicu, ea trebuie regulata numai de legile bisericesci, precum dice renumitul publicistu francesu Proudhon „*Le mariage est chose organique il n'appartient pas au pouvoir civil*“, (casatori'a e unu ce organicu, ea nu apartiene puterei civile); totu acestu publicistu in altu locu dice urmatórele: „*sur la question du divorce la meilleure solution est encore celle de l'Eglise*“, (asupra cestuuniloru divortiali cea mai buna deslegare e inca cea bisericésca.)

Biserica dela timpurile cele mai vechi a eserciatu dreptulu acést'a, si de s'ar aflá cineva, carele ar negá acestu adevéru, nemicu altu ceva nu ar vrea se spuna despre biserica, decátu cà biserica defendata prin duhulu santu nu si-ar fi cunoscutu marginele poteriloru sale!!

Din contra aflamu nu arareori in istoriile popóreloru, cà chiar ocármuitorii si stapanitorii lumeni s'au nu-

mitu pe sine de membri ai bisericilor, si legile lor civile le au acomodat legiloru bisericesci; esemplu eclatantu despre acést'a aflamu in istoria despre Visigoti precum si in legile acestor'a, ca Enrich séu Teodoricu demandá, ca cei casatoriti in contr'a legiloru bisericesci, se mérga la episcopi, carii apoi numai decátu in intielesulu canóneloru se-ii deslege, pedepsindu pe cei vinovati. —

Casatori'a civila e periculósa moralului, e periculósa societatii omenesci, care adevéru e recunoscutu de toti filosofi timpului modernu. Hegel in Enciclopedi'a sa dice urmatórele: „*Die körperliche vereinigung ist Folge des sittlich geknüpften Bandes*“, (impregnarea trupésca e urmare legaturei moralicesce legata.)

In casatori'a civila nici famili'a, nici statulu nu afla garanti'a convietuiri in buna armonia; aceea nu garantéza neci moral'a, si asia ce va se devina famili'a prin casatori'a civila? ce statulu? candu scimu bine ca famili'a numai atunci e bas'a statului si numai atunci corespunde chiamarei, déca insasi are basa morala? — dreptu ce atunci candu casatori'a civila va desbracă casatori'a bisericésca de binecuvéntarea religiei, totu atunci va sterge si nimbulu dignitatii parintiloru ce nediscutatu trebue se-lu pórté pe fruntea lor. — Statulu fiindu compusu din astfelu de familii periculóse, din punctu de vedere economicu si politicu cátu mai grabnicu trebue se-si védia si decadinti'a. — Ne convingemu mai departe de periculós'a urmare a casatoriei civile si din statistic'a Parislui din anulu 1852, conformu carei'a s'au nascutu 29,628 prunci de ambele genuri dintre cari 9,979 au fostu ilegali — ne pomenindu pe cei nascuti din casatori'a civila.

Tóte aceste predise ne convingu, ca legile civile inca trebue se conditiuneze casatori'a dela binecuvéntarea bisericeii

Urosiu Ioanovicu
cloricu de an. II.

Vadi'a invetiatoriului poporalu.

I.

Atmosfer'a este plina de vaietele invetiatoriloru poporalu. Pe tóta diu'a nu póte ceti si audi omulu unu ce mai dorerosu decátu lamentarile acestor'a, unde numai li se dá privilegiu si ocaziune. Foile publice sunt pline de tanguii, ici ca sunt reu tratati fora picu de scutu si sprigióna, colo ca nu-si potu incasá debilulu si necorespondietoriulu lor salariu nici pe calea esecutiunei. Si tóte aceste ce atesteadia alta decátu pucin'a vadia si auctoritate ce are inaintea celuia ce-lu sustiene si pre care dealtmintrea este chiamatu a-lu conduce si chiar conservá insusi invetiatoriulu.

Invetiatorii nostri se platescu de poporu si numai dela acest'a potu pretinde in virtutea legii si pe bas'a lucrului lor dotatione meritata. Acést'a ar trebui sé fia celu pucinu semburele si medu'a relatiunei intre invetiatoriu si poporu.

Dar ce sé dicem candu cel'a nisuesce a-si implini detorinti'a sa conformu recerintieloru legii, éra cestu din urma remane detoriu cu refuirea deobligamentulu seu? Ací vrendu nevrendu vomu ajunge la acea convictiune, ca dintre doi trebue se pórté unulu greomentulu vinei; au invetiatoriulu nu-si pricepe de ajunsu chiamarea, au poporul nu scie pretiuf pe binefacatoriulu seu.

Cu dorere trebue se dicu ca ambe aceste casuri se afla la noi in cele mai multe locuri. Aici invetiatoriulu necunoscendu-si pe deplinu misiunea nu scie a-si atrage si cascigá simpatia popóruului; intr'altu locu inse avendu scopuri si tendintie nobile nu este priceputu de acest'a, si asia in ambe impregiurari remane departe de rezultatulu acceptatu. Dreptu-ce candu vine sub intrebare interesulu moralu au materialu alu invetiatoriului, in cele mai multe locuri nu-si póte revindeca dreptulu seu decátu prin implorarea ajutórieloru potestatii impunatóre.

Tristu lucru, si si mai trista pusetiune e acést'a. Unde este in acestu casu auctoritatea invetiatoriului? unde vadi'a acestui'a, carea singura e in stare a-i cascigá pane de odichna éra nu mestecata cu lacrimi? unde reputatiunea lui carea sé fia calificata a asecurá unu fundamentu bunu urmasiloru lui in venitoriu, candu prin esecutiune si sila si-va aduná precum adi asia si mane competinti'a sa? óre asia unu invetiatoriu nu arunca spini in facia

poporului pre care este chiamatu alu invetiá si inblandí; óre unu asia poporu va fi anicu institutiunei de scóla candu acést'a -- fora alu fi convinsu de salutea, sublimitatea si shiar sanctitatea ei — se arata dusimanósa si de asemenea natura ca si multe alte institutiuni unde e silitu poporul a-si dá sudórea si lucrulu maniloru sale fora a li pricepe valórea si destinatiunea?

Ba acést'a din urma nici se póte intipui. Durerósu lucru e dara, ba dupa mine de trei ori durerosu candu invetiatoriulu este constrensu a-si incasá salariulu seu si altcum prea neinsemnatu pe calea esecutiunei. Dar acést'a adi este asiá, ba multi confrati s'ar bucurá fórté déca chiaru si prin acestu modu si-ar vedé adunatu fructulu fatigieloru sale.

Am auditu multe voci sprimendu-si in publicu indignatiunea, pentru ca unele municipie nu primescu in bugetele comuneloru rubric'a culturii, carea contine plat'a invetiatoriloru nostri si asia n'au sperantia de a li se eservi salariile cu ceva regularitate, ba pe unele locuri nici decátu. Trista impregiurare, dar este asia.

Dar déca acést'a acum in dilele nóstre sta astfelu, déca poporul nostru astépta sila si fortia la implinirea detorintei sale facia de scóla si invetiatoriu, ce vom dice in venitoriu candu acest'a va deveni a cunosce si mai multu libertatile ce i le dá constitutiunea, libertatea frumósa ce i-o asemnédia legea nóstra bisericésca — de nu vomu cercá din ađinsu si cu tóta seriozitatea vr'unu altu modu prin care sé ne cascigamu respectulu, vadi'a si stim'a nóstra, de a dreptulu inaintea lui, ca elu singuru (poporul) sé apretiedie fructifera-ni lucrare, viulu interesu si iubirea sincera ce noi i-o pastrámu?

Dupa cele patite pana aci, cari pe tóta di'a se repetiescu, indrasnescu a afirmá cu tóta apesarea cuventului, ca remaindu invetiatorimea nóstra si pe venitoriu totu numai intre marginile detorintei sale de pana aci, din ce in ce va pasi din reu totu in mai mare reu.

Spre ilustrarea acestei asertiuni, si ca sé fu bine intielesu vinu a pune in vederea onoratului publicu cetitoriu urmatórea esperintia.

Am avutu ocaziune de dieci ori a me convinge cum ómenii nostri pentru scopuri economice d. e. pentru vacari, pecurari s. a. s. a. mai bucurósu votédia ori ce suma decátu pentru scóla, pentru institutul care e chiamatu a luminá si cresce pruncutiiloru pentru víetia; am esperiatu, cátu de superfluu vedu comitetele nóstre parochiali infintierea mai multoru scóli pentru baeti, si cátu sunt pentru parsimonia, cum se vaiera de seracia audiendu de acést'a trebuintia nescusabile. Si tóte aceste pentru ce?

Nemicu se intempla in natura fora de cauza, cáci pana candu vacariulu si pecurariulu i pastoresce vitele dela care si-a dobenditu tierénulu hrana, imbracaminte si bani, pe atunci scól'a si invetiatoriulu nu-i produce asemenea marfa, carea sé-i stemperé momentanu egoismulu, voi a dice: omulu ne'nvetiatu si de totu marginitu la cunoscintia nu se multiesce cu rezultatulu mediatu, ci el i cauta tóte a le prinde numai cu man'a.

De aci apoi strainismulu si neinteresarea poporalu nostru de scóla, care din di in di se totu latiesce, dupa cum me voi nesuí a demustrá mai diosu; de aci valórea redusa mai la nemica ce o au invetiatorii — cu fórté pucine esceptiuni — mai preto-tindenea in antea poporalu de rendu. Si pentru ce? Totu numai pentru ca acest'a nu afla resultatulu visibilu, pentru ca de felu nu ajunge a se poté intielege cu invetiatoriulu seu. —

Acést'a este reulu de care suferé instructiunea nóstra asia dicendu in genere, si pe care a-lu ascunde si acoperi n'ar insemná alta decátu a lasá cursu liberu cangrenei spre a pregati corpulu pentru ruina. —

Despre calea si modulu prin care dupa opiniunea si chiar esperinti'a subscrisului s'ar poté corege mai radicalu acestu reu, adeca prin provocarea viului interesu si stimei adeverate din partea poporalu nosrtu facia de scóla si invetiatoriulu, cu permisiunea onorabilei redactiuni in celu mai de aprópe numeru.

Socodoru in Decembre 1873.

I. Savonescu m. p.
docinto.

Protocolulu

Conferintiei invetiatoriloru din cerculu inspectoratului Siepreusiu, tienuta in comun'a Siepreusiu la ¹²/₂₁ Sept. si dilele urmatóre — 1873.

De facia au fostu invetiatorii din cerculu inspectoratului respectivu: Ionu Pinteru, Melentie Suciú, Teodoru Petrasiu, Nicolau Albu, Ionu Volentiru, Georgiu Simin'a, Georgiu Popovicu si Ionu Selagianu. — Dintre intiele-

ginti'a locala ne au onoratu cu presinti'a: d. d. Mihaiu Veliciu notariu com. Nic. Bogdanu gimnastu abs. Iosifu Tom'a adj. not. si Ionu Popoviciu teologu absolutu.

Siedinti'a I.

S'a tienutu la $12\frac{1}{24}$ Sept. la $9\frac{1}{2}$ ore a. m.

1. Coadunandu-se toti invetiatorii la timpul sus aretatu in localitatea scólei II. locale, dupa observarea formalitatilor prescise — d. inspectoru cercualu aretandu scopulu pentru care conferinti'a e convocata, provóca pre invetiatori la alegerea unui presiedinte si unu notariu, in urmarea careia

se alege-cu aclamatiune de presiedinte R. d. inspectoru cercualu Mihaiu Sturza, — ér de notariu docintele Ioanu Selagianu. —

2. Domnulu presiedinte ocupandu-si locul presidialu, si prin rostirea unei vorbiri fórté potrivita aretandu necesitatea si tient'a conferintieloru invetiatoresci,

dechiara conferinti'a de deschisa.

3. Dupa acést'a purcediendu la obieptu in intielesulu Programei venerab. Consistoriu se ia nainte propunerea Religiu-nei si a moralului

s'a propusu in unu modu fórté practic si ratiunalu prin d. inspectoru cercualu.

4. Mai departe s'a pasitu la modulu tractarii cu pruncii dela prim'a loru intrare in scóla pana la cunoscerea literilor — dupa metodulu intuitivu

s'a aretatu prin docintele Ionu Pinteru in modu practic si usioru de intielesu.

5. Urmà propunerea Gramaticiei si exercitiile limbistice propusu si aretatu asemenea prin Ionu Pinteru.

6. Veni la rondu mai departe modulu propunerii computului mentalu si cu cifre

s'a propusu si aretatu prin docintele Ionu Volentiru.

Siedinti'a se redica la 2. ore dupa am.

Mihaiu Sturza,
presiedintele conf.

Ionu Selagianu,
not. conferintiei.

Siedinti'a II.

S'a inceputu la $3\frac{1}{2}$ ore dupa ameadu.

7. Dupa cetirea si autenticarea protocolulu siedintiei precedente, s'a pasitu mai departe la celelalte obiepte de propunere: la geografia si Istoria

s'a propusu prin Ionu Pinteru ér Istori'a prin D. inspectoru.

Siedinti'a se redica la 6 ore nainte de ameadu.

Mihaiu Sturza,
presiedintele conferint.

Ionu Selagianu,
not. conferintiei.

Siedinti'a III.

tienuta in $13\frac{1}{25}$ Sept. la 9. ore nainte de ameadu.

8. Protocolulu siedintiei trecute prelegendu-se, si autenticandu-se, s'a pasitu la propunerea elementelor Fisice si Istoriei naturale

Propusu si aretatu prin docintele Ionu Volentiru.

9. Agricultur'a si gradinaritul

s'a aretatu prin Ionu Selagianu.

10. Propunerea Drepturilor si datorintieloru civili

s'a efeptuitu prin Ionu Pinteru si Ionu Volentiru. —

11. Cantulu bisericescu si nationalu

s'a propusu prin Ionu Pinteru.

12. In fine propunerea Gimnastice

s'a aretatu asemenea prin docintele Ionu Pinteru. —

Ne mai fiindu alte obiepte de pertractatu, domnulu presiedinte prin o cuventare scurta dar fórté potrivita, multiamindu invetiatoriloru pentru incredere, sprimandu-si totuodata bucuri'a pentru interesarea, paciinti'a si zelulu doveditu facia cu invetiamentulu, dechiara conferinti'a de inchiata, — rogandu pre membrii conferintiei, ca pentru gatirea si autenticarea protocolulu presinte se fia pe câteva minute cu paciintia. —

Protocolulu presinte in presinti'a tuturor membriloru conferintiei s'a cetitu si autenticatu fora nici o modificare. —

Datu in Siepreusiu la $13\frac{1}{25}$ Sept. 1873.

Mihaiu Sturza,
inspect. si pres. conferintiei.

Ionu Selagianu,
notariulu conf.

Aciu'a in 14 Decembre st. n. 1873.

Onorabila Redactiune!

In numerulu 74 a pretiutei foi bisericesci „Lumina“ capetandu numirea de „preotulu cortesi“ prin o corespundintia precum observu din not'a Onorabilei Redactiuni, — din partea aloru trei barbati respectabili; si dupa densii: „Zarandanii, fii poporului“, — de acea rogu fierbinte pre Onorabil'a Redactiune a dá locu reflesiuniloru mele, cari strictu si pe scurtu se referescu la memorat'a corespundintia, pentru ca nucumva onoratulu publicu cetitoriu se fia sedusu din primele informatiuni ale unor'a ómeni ce nu si facu calculu cu sine nici candu, ci sunt aplecati a porni pe calea loru obscura, si pe carea eu cutediu a o numi calea neadeverului.

Reflesiunea mea dara este acést'a: „Zarandanii fii poporului“, sub care epitetu virinduse me facu cu de sil'a de cortesiulu notariulu din Aciuti'a afirmandu, ca eu in 1 Decembre a. c. asiu fi fostu in birtulu din Plescuti'a spre a cortesi pentru notariulu magiaru din Aciuti'a, si cumca, in acestu respectu asiu fi fostu la D. D. preoti I. Farcasiu in Plescuti'a si Nicolau Harduti in Aciuti'a. Acum dara in interesulu adeverului ii rogu pre acesti D. D. si frati, ca despre giurstarea afirmata se me escuse insii, deórece acést'a afirmatiune, precum si acea ca asiu fi siediutu tóta diua in birtulu d'in Plescuti'a este numai o calumnia purcésa din inima maliciósa. Ambii D. D. preoti, deórace eu in 1 Decembre a. c. am fostu la densii, vor scí bine dupa ce am fostu, si sperediu ca cu neadeveruri nu me voru schimosi, ci des-coperindu adeverulu me voru scúsá conscientiosu. —

Acum ca se lamurescu caus'a si mai bine, intrebú pe „Zarandanii, fii poporului“ ca cine este notariulu magiaru in Aciuti'a? si déca intr'adeveru e magiaru? cum de unulu dintre Zarandanii, fii poporului (credu ca nu me insielu) pe notariulu magiaru si l'a chiepmatu de cumetru la cununi'a sa, si cum de-si botéza baietii cu elu? me miru cum potu „Zarandanii, fii poporului“ esi in publicu cu fleacuri ca si candu publiculu ar avé lipsa de unele ca acestea ce se scornescu numai din ventu. Mai departe totu in interesulu adeverului le spunu „Zarandaniloru, fii poporului“ ca notariulu din Aciuti'a nu este magiaru ci germanu bucovinénu, vorbesce si scrie numai romanesce si germanesce, pórtá oficiulu puru in limb'a romana, si dupa convingerea si esperinti'a mea spre indestulirea poporului, destulu de crutiatoriu de spese si destulu de afabilu in afacerile sale, incátu cu ade-veratu potu spune, ca poporulu din acelu notariatu este fericitu si indestulitu cu elu, dovéda, ca in S. I. c. lu si realeasera cu maioritate absoluta de voturi.

Dreptu aceea, voindu a gatá cu „Zarandanii, fii poporului“ li dica: ca fiindu si eu fiulu poporului si conoscandu relatiunile situatiunei nóstre de adi, li recomandu liniscire, si folosindu-me de dis'a mantuatoriulu acum de asta data li dica si eu „ier-ta-li Dómne ca nu sciu ce facu.“

Ioanu Vusdea.

Dela comitetulu parochialu alu Costeiuului m.

Onorata Redactiune!

Subscrisii, in interesulu adeverului, cu stima venimú a vi recercá se bine voiti, concursulu dejá scrisu in Nr. 75. din pretiuti'a fóia „Lumina“, pentru deplinirea postulu invetiatorescu din Comun'a Costeiu-mare si micu alu modifíca, amplificandu punctele 3. si 4. câte cu 1. metiu, si astfeliu sunt pe viitoriu 12 meti grâu si 12 meti cucuradiu, pe langa acea fiitoriu invetiatoriu pentru aducerea lemnelor necesarie i-stà la dispusetiune trasura gratis.

Remanemu in
Costeiu-mare $\frac{9}{12}$. 1873. vt. v.

Ai O. Redactiuni
Dimitrie Voichescu
notariu

stimatoriu
Traila Martinovicu
parochu ca presied.

Membrii societ. de lectura a tenerimei romane de Beiusiu dorindu a se cultivá pre unu terenu mai largu s'a constituitu si in o societ. de diletanti si va jocá in 3. Ianuariu st. n. comedi'a in 5. acte „Lipitorile sateloru“ de Alesandri, cu care ocasiune speréza ca atátu st. publicu din locu, câtu si celu din giuru nu li va denegá marinimosulu loru sucursu. Dela acést'a partinire va aterná multu entusiasmare a tenerimei spre scopuri mari si nationali.

CONCURSU

1

Pentru vacant'a parochia din Roitu Protopresbiteratulu Oradii-marii:

Emolumintele sunt: $\frac{3}{4}$ din o sesiune de pamentu, biru câte o vica dela 140. de case, stólele indatiniate si cortelu liberu.

Doritorii de a recurge, vor trimete recursurile lor bine instruate, cu documintele lor pentru o parochia buna in intiesulu statutului organicu pana in 23. Decemb: a. c. candu va fi si alegerea, adresate Comitétulu parochialu din Roitu. Datu in Roitu in 25: Noem: 1873.

Comitétulu parochialu — In contielegere cu mine **Simeonu Bica**, Protopres: Oradii.

CONCURSU

1

Pentru vacant'a parochia din Bicaciu Ptopres: Oradii mari:

Emolumintele sunt: Un'a sesiune de pamentu, biru dela 72. de case câte un'a vica. stólele indatiniate, quartiru a se esarendá.

Doritorii de a recurge la acésta parochia, au a-si trimete recursurile lor bine instruate dupa statutulu organicu — cu testimoniu pana in 27. Decem: a, c. candu va fi si alegerea, adresate Comitétulu de adreptulu la Protopopulu tractualu. — Datu in Oradea-mare in 2. Decem: 1873.

Comitétulu parochialu. In contielegere cu **Simeonu Bica** Protopres: Oradii-mare

CONCURSU

3

Sè deschide pe statiunea de suplinte langa betranulu invetiatoriu din Veresmortu Comitétulu Carasiu, inspectora-tulu Birchisiului, pana la 7 Ianuaru 1874. candu va fi si alegerea.

Prelanga $\frac{2}{3}$ din emolumintele:

1. in bani 52 fl. 50. cr.
2. in grâu 10 meti.
3. in cucurudiu 20 meti.
4. in Sare 50 fonti.
5. Clisa 100 fonti.
6. Lumini 15 fonti.
7. Pamentu estravilanu de finatie 4 jugere.
8. Quartiru liberu cu gradina de 1 jugeru, si 8 orgii de lemne, din care este a se incaldí si scól'a

Doritorii de a dobindí acést'a statiune, au a-si trimete recursurile pana la terminulu susu pusu inspectorulu scolaru per **Kápolnás** in Bacamezeu 29. Noemvre, 1873.

In contielegere cu comitétulu parochialu. **Laurentiu Barzu**, insp. cer. de scóle

CONCURSU

2

Pentru statiunea invetiatorésca dela scóla I. confessionalu gr. or. romana din comun'a Curticiu — devenita vacanta prin mórtea invetiatoriuului Georgiu Ispravnicu — pana la 26 Decembre (a dou'a di de cratiunu) anulu 1873.v. candu e a se intem-plá si alegerea. —

Emolumintele sunt: 400 fl. v. a. salariu anualu, — 12 orgii de lemne, din care se va incaldí si scól'a, — $2\frac{1}{2}$ iugere de pamentu aratoriu estravilanu, — cortelu liberu cu gradina de legumi, — si pentru unu servitiu funebrele 1 fl. v. a. ca stóla regulata fipsata de comitétulu parochialu.

Recurentii au asi instruí recursurile cu atestatu de botezu, despre portarea morala si praca indestulítóre pe terenulu invetiamentului, testimoniu de calificatiune, documentu despre scirea limbei magiare, si cunoscerea germanei; cei cu clase gimnasiale séu reale se voru compará cu cei cu praca invetiatorésca; apoi in o dumineca séu serbatóre pana la — séu in diua alegerei au a-se presentá in sant'a biserica pentru a-si manifestá desteritatea in cantare; éra recursurile adresate comitétulu parochialu au ale tramite Inspectorulu cercualu confessionalu din Curticiu Cottulu Aradu p. u. Curticiu.

Datu in Curticiu 18. Novem. 1873.

Comitétulu parochialu

Cointielesu cu inspectorulu cercualu **Moise Bocsianu**.

Cu tipariulu lui Stofanu Gynlai. — Proprietatea si editur'a diecesei aradane. — Redactoru raspundietorii: **Iosifu Goldislu**.

CONCURSU

Se deschide pentru ocuparea definitiva a urmatórelor statiuni invetiatoresci, si adeca:

1. Din **Grosiu** cu terminulu de alegere pre 27 Decem. a. c. v. pre langa emolumintele: in bani 63. fl. v. a. in grau 15 meti, cucurudiu 15 meti, sare 50 fti., Clisa 100 fti, lumini 12 fti. pamentu estravilanu 4 jugere de finatie, quartiru liberu si 1 jugeru de gradina, si in fine 8. orgii de lemne, din care e a se incaldí si scól'a,

2. **Bulza** cu terminulu de alegere pana la 28 Decem. a. c. s. v. pre langa emolumintele: in bani 73 fl. 50 cr. v. a. cucurudiu 39 meti, sare 100 fti. clisa 100 fti. lumini 15 fti, pamentu estravilanu 3 jugere de finatie, lemne 10 orgii, din care e a se incaldí si scól'a; quartiru liberu cu $\frac{1}{2}$ jugeru de gradina pentru legumi.

Doritorii de a ocupá vre un'a din acestea statiuni invetiatoresci, au a substerne recursurile, pana la terminele susu puse, inspectorulu de scóle per: **Kápolnás** in.

Bacamezeu 29. Noem. 1873.

In contielegere cu Comitétulu parochialu: **Laurentiu Barzu** inspectoru scolaru.

CONCURSU

3

Pentru postulu invetiatorescu la scól'a noua din S. Mihaiu se deschide concursu pana in 16. Decembre a. c. in care di va fi alegerea,

Cu acestu postu sunt legate urmatóriele emoluminte:

1. Cortelu liberu cu gradina de legumi;
2. 100 fl. v. a. bani gat'a.
3. 30 meti de grâu.
4. 2. jugere de aratura;
5. $\frac{1}{4}$ jugeru de via;
6. 8 stengeni de lemne, din cari se va incaldí si scól'a.

Doritorii de a ocupá acestu postu au de a-si tremete recursurile scrise cu man'a propria si indiestrate cu documentele necesarie, despre absolvirea preparandiei, despre esamenu-lu de calificatiune, despre portarea morala si despre óresi cari clase pregatitóre pona la numit'a di stilisate catra comitétulu parochialu — la inspectorulu cercualu Dr. Vasiciu in Temisióra.

Din siedinti'a comitétulu parochialu tienuta in S. Miha-iu in 22. Noembre, 1873.

Cu scirea si cu invoirea mea Dr. **Vasiciu**. Inspect de scole. cer.

CONCURSU

2

Pentru postulu invetiatorescu in comun'a Hasiasiu tractulu protteralu alu Hasiasiului pana in 30 Decemvre a. c. candu va fi si alegerea:

Doritorii de a ocupá acestu postu, au a substerne recursurile cu man'a proprie scrise si adresate comitétulu parochialu din Hasiasiu — si substernute D. Inspectoru scolaru cercualu Georgiu Petroviciu, in Budintiu: instruite cu testimoniu despre absolvirea preparandiei, despre esamenulu de calificatiune, despre mai multe intreprinderi pregatitóre si de moralitate pana in diu'a mai sus insemnata: tot-odata aspirantii la acestu postu, au in un'a din dominici séu serbatori a se presentá la biserica, pentru a dovedi desteritatea in tipicu si cantu.

Emolumentele legate la acestu postu sunt:

- 1.) Quartiru liberu cu gradina de legumi.
- 2.) 75 fl. 50 cr. v. a.
- 3.) $12\frac{1}{4}$ meti grau.
- 4.) $12\frac{1}{4}$ meti cucurudiu.
- 5.) 4 fonti lumini.
- 6.) 6 stangeni lemne.
- 7.) $2\frac{1}{2}$ jugere de livada. (fenétie)
- 7) $\frac{1}{2}$ jugeru pamentu aratoriu.

Hasiasiu, 5. Decemvre 1873

Comitétulu parochialu

in contielegere cu dlu Inspectoru scolaru **Georgiu Petroviciu**.